

Koncerto, 2013 m. rugpjūčio 2 d. vykusio Telšių amfiteatre, akimirkos. Edvino Bružo nuotraukos

(Atkelta iš 39 p.)

bystė ir jos simbolizmas Lietuvoje“ akcentavo kryždirbystės, įtrauktos į Žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, svarbą dabartiniam mūsų gyvenimui ir šios tradicijos puoselėjimo būtinybę. Dr. Jolanta Zabulytė perskaitė pranešimą tema „XIX a. – XX a. pradžios Žemaitijos medinių kryžių dekoru principai ir motyvai“, dr. Asta Giniūnienė – „Kryžiaus kelio stočių skulptūrinės raiškos tradicija XIX a.“, o dr. Gabija Surdokaitė kalbėjo apie žemaičių kryždirbystę XIX a. carinės valdžios diktato sąlygomis. Kryžių ir kryždirbystės tyrinėtoja dr. Skaidrė Urbonienė pateikė išsamią informaciją apie nepriklausomoje Lietuvoje statytus ir statomus kryžius Žemaitijoje, o apie kryždirbystės paveldą Žemaitijoje ir šio paveldo apsaugą kalbėjo dr. Margarita Janušienė.

Tą dieną nemažai renginių, skirtų Žemaičių krikšto jubiliejui vyko ir kitose Telšių rajono vietose. Rugpjūčio 3 dienos ryte iš visos Telšių vyskupijos atvykęs jaunimas būriavosi prie Šatrijos kalno, netoli Luokės. Čia 10 valandą prasidėjo Žemaitijos katalikiško jaunimo diena, kurioje dalyvavo daugiau negu 300 jaunuolių. Juos pasveikinti prie Šatrijos kalno atvyko Popiežiaus legatas – Buda-pešto ir Estergomo arkivyskupas, kardinolas Peteris Erdo. Jis, kalbėdamas apie krikšto svarbą Žemaitijai, pažymėjo, kad būtent per jį Žemaitija, o kartu ir visa Lietuva tapo pilnateise ir aktyvia Visuotinės Bažnyčios nare. Jaunimą pasveikino ir Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Jaunimas ant Šatrijos kalno giedojo giesmes, meldėsi, o po ganytojų palaiminimo iškeliavo į piligriminę kelionę. Į Varnius

įšsiruošusį jaunimą malda ir palaiminimą palydėjo apaštalinis nuncijus Pabaltijo kraštams arkivyskupas Luigi Bonazzi, jo sekretorius, Telšių vyskupo pagalbinkas vyskupas L. Vodopjanovas OFM, kiti atvykę dvasininkai. Pirmiausia jaunimas pasiekė Luokę. Čia, Visų Šventųjų bažnyčioje, apie Krikštą ir tikėjimą jaunimui kalbėjo Kretingos klebonas kun. br. Antanas Blužas OFM, jaunimą pietumis

Rugpjūčio 3 d. Telšių miesto pagrindinėje aikštėje (Turgaus aikštė) vykusios šiuolaikinių kryždirbių parodos atidaryme koncertavo Telšių kultūros centro vaikų ir jaunimo ansamblis „Čiučiuruks“ (vadovė Rita Macijauskienė). Alvydo Stričkos nuotrauka

Parodos „Šiandienos dievdirbiai“, atidarymo akimirkos. 2013 m. rugpjūčio 3 d., Vilniaus dailės akademijos Telšių galerija. Julitos Švėgdavičienės nuotraukos

pavaišino Luokės parapijos tikintieji. Iš Luokės jaunimas pėsčiomis keliavo į Varnius – istorinį Žemaičių vyskupystės centrą. Pasiekę Varnius, nuo 17 val. meldėsi pirmosios 1414 m. pastatytos bažnyčios vietoje dabar stovinčioje Varnių šv. Aleksandro bažnyčioje. Čia jie šlovino Viešpatį, klausėsi katechezės, ruošėsi 18 val. prasidėsiančioms šv. Mišioms. Prie buvusios Varnių katedros Varnių parapijos klebonas kan. Jonas Petrauskis su būreliu kunigų iškilmingai sutiko atvykusį Popiežiaus Legatą, Apaštalinį nuncijų Pabaltijo kraštams ir abu Telšių vyskupus. Nuo Varnių buvusios Katedros procesija patraukė į šv. Aleksandro baž-

nyčių, kurioje, vadovaujant Popiežiaus Legatui kardinolui Peteriui Erdo, buvo aukojamos šv. Mišios. Jas koncelebravo apaštalinis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi, abu Telšių vyskupai ir būrelis kunigų. Šv. Mišioms patarnavo Telšių kunigų seminarijos auklėtiniai. Sakydamas pamokslą Popiežiaus Pranciškaus Legatas kalbėjo: „Ką tik girdėjome Evangelijoje Jėzaus Žengimo į dangų epizodą. Kristus iškeliauja, bet nepalieka visiškai vienų savo mokinių. Keliauja, bet patiki savo misiją saviesiems. Keliauja, bet suteikia taip pat jėgos apaštalamis atlikti šią misiją. Kuo yra ypatingas Kristaus Žengimas į dangų? Ogi įsitikinimu, kad Bažny-

čia dėka savo gilios patirties su Viešpačiu ir toliau tęsia visa tai, ką Jėzus buvo pradėjęs. Jėzaus misija, perdavimas Gerosios Naujienos visam pasauliui ir yra tas uždavinys, kurį mokiniai ir Bažnyčia turi toliau vykdyti. Pats Gerosios Naujienos pavadinimas skamba šioje ištraukoje – „Evangelija“. Taigi ta misija yra šios Evangelijos skelbimas. Ši Evangelija yra būtina mums dėl mūsų išganymo, nes Geroji Naujiena kalba apie išganymą. Todėl šv. Morkus drąsiai rašo, sekdamas Jėzaus mintimi: „Kas įtikės, tas bus išganytas. Kas netikės, bus pa-

(Nukelta į 42 p.)

Šiuolaikiniai dievdirbiai ir jų kūriniai Žemaitijos krikšto 600 metų jubiliejui skirtuose renginiuose. Edvino Bružo nuotraukos

Rugpjūčio 3 d. vykusios Žemaitijos katalikiško jaunimo dienos renginių akimirkos. Edvino Bružo nuotraukos

(Atkelta iš 41 p.)

smerktas" (Mt 16,16). Ar ši eilutė išreiškia mintį, jog tie, kurie dar negirdėjo Evangelijos žinios, kurie negalėjo suvokti aiškiai tikėjimo tiesų, nes jiems galbūt nebuvo aiškiai pateikta, tinkamu ir suprantamu būdu paskelbta, visi tie bus pasmerkti? Ne, Evangelija tikrai to nesako. Ši frazė taikyta tam tikroms sąlygoms ir reiškia: kam autentiškai, pagal Kristaus valią, ir su visa joje slypinčia galia yra perduodama Geroji Evangelijos Naujiena, tačiau ji atmetama, šitokiam nėra atsivertimo. Bet tos tautos, kurios nuo pat žmonijos sutvėrimo ir taip pat po Jėzaus Kristaus įžengimo į Dangų gyveno neišgirdusios Evangelijos, arba neturėjusios galimybės jos suprasti, turi pareigą rimtai ieškoti tiesos apie Dievą ir jo valios, ir gyventi pagal tai, „kaip diktuoja sąžinės balsas“. Taip gali pasiekti amžinąjį išganymą. Šitai mus aiškiai ir pagal katalikiškąją tradiciją moko Vatikano II Susirinkimas dogminėje Konstitucijoje „Lumen gentium“ Nr. 16, tačiau tuoj pat papildo: „Tačiau dažniau žmonės, piktojo suvedžioti, būna pasidavę tuštiems apmąstymams ir išmainę Dievo tiesą į melą, tarnaudami kūriniams, o ne Kūrėjui (plg. Rom 1, 21 ir 25), arba, be Dievo gyvendami ir mirdami šiame pasaulyje, neapsaugoti nuo kraštutinės nevilties. Todėl Bažnyčia Dievo garbei ir visų jų išganymui uoliai rūpinasi misijų darbu, atmindama Viešpaties priesaką: „Skelbkite Evangeliją visai kūrinijai“ (Mk 16, 15)“. Šioje perspektyvoje popiežius Pranciškus savo Enciklikoje „Lumen fidei“ (Nr. 35) mus moko, jog žinant, kad tikėjimas „apibrėžia-

mas kaip kelias, tai jis liečia ir žmonių gyvenimą, žmonių, kurie nors ir netikėdami, trokšta tikėti ir nepaliauja ieškoję. Pagal tai, kiek nuoširdžiai atsiveria meilei, ir leidžiasi į kelionę su ta šviesa, kurią pajėgia užčiuopti, jau to nežinodami gyvena kelyje į tikėjimą. Jie stengiasi veikti, tarsi Dievas egzistuotų“... „Kas leidžiasi į kelionę, kad darytų gera, jau prisiartina prie Dievo, ir jau yra jo pagalbos stiprinamas“. Dėmesys netikintiems, kad juos pakviesti į Kristaus tikėjimą, yra krikščioniškos misijos dalis. Atviras tikėjimas ir Krikštus – tai didinga realybė, kurią švenčiame. Ir už tai esame dėkingi šioje lietuvių žemėje. Tai dieviškoji dovana, kuri ir šiandien mus įpareigoja. Nes mūsų tikėjimas pats iš savęs yra misionieriškas. Dėl to Evangelijos pabaigoje randame misijinę pasiuntinybę. Apmąstant mūsų pačių istoriją ir mūsų tikinčiųjų protėvių, tėvų ir tikėjimo mokytojų istoriją, prisimena pasakojimas iš Apaštalo darbu: apaštalai, suimti dėl skelbtos Kristaus Gerosios Naujienos, buvo Viešpaties angelo išlaisvinti. Jis atvėrė jiems kalėjimo duris, išvedė į lauką ir pasakė: „Eikite ir, atsistoję šventykloje, skelbkite žmonėms visus šio Gyvenimo žodžius“ (Apd 5,20). Istorijos Viešpats mums atvėrė duris. Taip pat mums dovanojo laisvę praktikuoti mūsų tikėjimą. Ir ši dovana skirta ypatingam tikslui. Turime skelbti Evangeliją visam pasauliui. Su visais esančiais šalia mūsų turime pasidalyti pačia brangiausia mūsų gyvenimo dovana, t. y. mūsų tikėjimu, mūsų meile Kristui.

Prieš keletą metų turėjau galimybę apsilankyti Lietuvoje, kad įvertinčiau katalikiškos teologijos mokymo padėtį. Galėjau konstatuoti rimtą praeities palikimą, lygiai kaip ir džiaugsmą bei drąsaus ir atsidavusio tikėjimo atgimimo dideles pastangas. Būtent šiais metais švenčiame ir kitą sukaktį: 1700 metų nuo Milano edikto paskelbimo, krikščioniškos religijos laisvės pradžių Romos imperijoje. Taip pat ir ši epocha buvo pilna didelių išbandymų ir galimybių, taip pat ir didelių gundymų. Bažnyčios tėvai, iškilūs šventieji, vyskupai, kunigai, pasauliečiai parodė, kaip įmanoma panaudoti laisvę, kad ši pasitarnautų autentiškesniam, žmogiškesniam, solidesniam ir sąmoningesniam asmeniniam ir bendruomeniniam gyvenimui. Tačiau to meto susirinkimų nuostatai mini ir gundymus bei klaidas. Intelektų gundymai, kurie kartais dėl puikybės ar dėl užsispyrimo tam tikrais atvejais pastatė į pavojų tikėjimo ir meilės bendrystę. Pastebime ir tam tikro Romos imperijos funkcionierių mentaliteto įsiskverbimą į Bažnyčią. Kai kurie būdami dvasininkais pradėjo užsiiminėti verslu, kiti tiesiogiai kreipdavosi į imperatoriaus teismą, kad pagreintintų savus dalykus, to nežinant nei sositinės vyskupu, nei kitiems kolegoms. Bet Bažnyčia žinojo, kad ir santykiuose su Valstybe turi vadovautis meilės ir atsakomybės bendryste. Taip pat netrūko aukštų valstybės tarnautojų, kurie, bėgdami nuo su jų viešąja veikla susijusių įsipareigojimų, norėjo tapti dvasininkais, kad atsikratytų praeities gyvenimo sunkumų. Taigi su laisve visad ateina didelės galimybės ir dideli pavojai. Vienas iš labiausiai pamiltų ir pamėgtų vėlyvosios senovės šventųjų buvo Šv. Martynas Turietis (316–397), gimęs dabartinėje Vengrijoje ir

miręs Prancūzijoje. Jis pamynė romėniškosios aristokratijos pa-pročius, kurie plito taip pat ir tarp vyskupų. Tačiau gėrbė savo kole-gas, buvo labai dėmesingas vargšams, užsidegęs išsaugoti ir pa-gilinti tikrąjį tikėjimą. Tuo pačiu buvo žmogiškas ir supratingas tiems, kurie mąstė skirtingai. Brangūs broliai ir seserys, ir šiandien stovi-me Kristaus misijinės pasiuntinybės akivaizdoje. Esame dėkingi už tikėjimo ir krikšto malonę, už mūsų priklausymą Bažnyčiai. Esa-

(Nukelta į 44 p.)

Rugpjūčio 3 d. vykusios Žemaitijos katalikiško jaunimo dienos renginių akimirkos. Edvino Bružo nuotraukos